

ADEVĂRUL

ABONAMENTUL :
 Pe un an . . . 16.— cor.
 Pe 1/2 de an . . . 8.— "
 Pe trei luni . . . 4.— "
 Un număr 30 ileri.

Abonamentul la mai multe
 exemplare pe un an 12.— cor.
 Pentru străinătate:
 Pe un an . . . 24.— cor.

**ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT
 DIN ARDEAL ȘI BANAT.**

Apare în fiecare Duminică.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa:
„ADEVĂRUL“
 SIBIU, STRADA ROSENANGER NR. 14.
 Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

Pacea universală și chestia românească.

Poporul român în calea sa spre dezvoltarea economică-culturală a ajuns iar la răspântie. Cu doi ani înainte nouri negri și grei apăsau asupra lui gata să-și verse potopul și să-l nimicească. Imperialiștii statelor centrale ca niște fiare sălbatice s'au năpustit asupra popoarelor mici din jurul lor ca să le sugă și sângele și să le robească cu desăvârșire. Dar această stare imposibilă n'a fost de lungă durată. Revoluția din Octombrie 1918 a pus capăt domniei despotice a imperialismului capitalist din Germania și Austria. Popoarele mici au răsufat ușurate când au văzut prăbușirea colosului capitalist care le sugrumă. Dar prea repede s'au bucurat, căci imperialismul statelor învingătoare, capitalismul din Franța, Anglia și America, cu mai multă politeță, dar cu aceiași lăcomie se năpustește asupra popoarelor mici, fie învinse sau aliante, să le exploateze și să le despoaie de averile naturale, de bunurile care sunt condiția desvoltării lor economice și culturale.

Tratativele de pace dela Paris, cari curg de 6 luni și n'au ajuns să termine nici preliminarile, nu urmăresc alt scop decât subjugarea și exploatarea popoarelor mici, fapt care a îngreunat legarea păcii. Imperialiștii vicleni au făcut legislația muncii, prin care asigură oarecari drepturi muncitorilor numai ca să-i mulțumească pe ei ca să nu se amestece în tratativele de pace, ca ei să opereze liberi și neconțurbați viața statelor mici.

României i s'au pus condițiuni ca să plătească despăgubiri de războiu Antantei pentru Ardeal și Bucovina, despăgubiri cari cad asupra acestor teritorii din monarhia dizolvată. Ca și cum poporul din Ardeal și Bucovina ar fi vinovat de izbucnirea războiului. Poftescă domnii reprezentanți ai Antantei și tragă la răspundere pe guvernanta și diplomații fostei monarhii, dar nu poporul, care numai sângele și l-a vărsat și al cărui vină este numai inconștiența și neputința.

Domnii făuritori ai „păcii“ merg și mai departe. Pretind statelor mici și în special României să dea mână liberă capitaliștilor din țările Antantei ca să exploateze petrolul, mineralele și pădurile din România. Adică, să-i lăsăm să ducă din țară toate bunurile naturale, ca ei să se îmbogățească iar noi să lăncem mai departe în mizerie. Poporul român nu poate primi astfel de condițiuni de pace.

Politicianii români știind acest lucru nu voesc să subscrie contractul de pace și de aceea reprezentanții Antantei le fac toate șicanile în chestia Banatului.

Serbia a fost nevoită să primească să fie vasala economică a puterilor Antantei și de aceea este favorizată de aceasta față de România și chiar față de Italia. În asemenea împrejurare Serbia pretinde Banatul și Antanta este gata să i dea jumătate din el. Aceasta a dat naștere diferendului dintre Serbia și România, diferend care poate duce și la războiu.

Poporul român, la adunarea națională dela Alba-Iulia a declarat Banatul unit cu România. La aceasta adunare și noi socialiștii am luat parte și consecvenți acestui fapt, adăugând și aceea că în Banat românii sunt în majoritate față de fiecare națiune, *pretindem ca Banatul să fie al României*. Inșă noi socialiștii suntem dușmanii vărsării de sânge și ai distrugerii, deci ca să se ocolească posibilitatea izbucnirii războiului pretindem ca **în chestia Banatului să se facă plebiscit**. Ca poporul care lucuește în acest teritor să hotărască *acea se unește cu Serbia sau cu România sau chiar cu Australia dacă vrea*. Votarea poporului este un principiu socialist și l-a adoptat și Wilson în cele 14 puncte impuse statelor centrale. Deci noi pretindem să se facă această votare a poporului din Banat și hotărârea lui să fie respectată.

Având în vedere că Banatul este o unitate economică și o unitate geografică această unitate nu se poate despărți. Deci tot Banatul va fi sau al Serbiei sau al Ungariei sau al României.

Aceasta este părerea socialiștilor români și a tuturor socialiștilor din lumea întreagă, deci și a socialiștilor din Serbia. Noi pretindem *plebiscitul* și din asta nu lăsăm. Chiar dacă politicienii noștri ar subscrie pacea așa cum o vrea Antanta, noi nu o luăm la cunoștință.

Partidele socialiste din toate țările și mai cu seamă partidul socialist din Franța a protestat contra păcii nedrepte ce se face la Paris față de popoarele mici și noi ne unim glasul cu al tovarășilor francezi și protestăm contra unei păci dictată de imperialismul capitalist. Nu putem admite ca în locul despotismului german să vie alt despotism, al Antantei.

Tovarăși!

Niciodată n'a avut așa mare însemnătate răspândirea „Adevărului“ ca tocmai în zilele de azi. Fiecare tovarăș și binevoitor al nostru să agite acum pentru „Adevărul“

Omul crede adesea că se conduce singur atunci când este condus și în timp ce prin spiritul său tinde spre un scop inima îl duce pe neașteptate spre altul.

La Rochefoucauld.

Isteteime liberală.

În România s'a produs iară o perturbație în viața muncitorească.

Guvernul liberal care până mai eri se prefăcea că recunoaște muncitorimeii până și demnitatea aceea de a avea un program de guvernare, acest guvern, fie din teamă, fie din ură față de muncitori, azi iar și-a arătat colții.

Printr'un truc inscenat polițienește s'a pornit să închidă sindicatele muncitorești, să pue stăpânire pe localurile și bunurile organizațiilor și să fure libertatea tovarășilor noștri din regat.

După felul cum s'au petrecut lucrurile se poate vedea opera infamă a unui guvern în pragul decăderii sale, care se sbate și se cătără după o scăpare abuzând chiar de cele mai nemernice mijloace. Iată procedeul la care au recurs acești isteți guvernatori de țară.

În București la o întrunire muncitorească s'a strigat din public „trăiască Racovski!“ (cine a strigat nu se știe) și pe loc a fost dizolvată întrunirea. N'a fost destul aceasta, au urmat după aceea închiderea localului și a tuturor sindicatelor din București și cele din provincie. După aceea arestările în toată țara. (Auzi acolo în București strigă unul „trăiască Racovski“ și se arestează în Brăila și Galați tovarășii cu duiumul) Auzăleul liberalule, liberalule! cât ești tu de isteț în liberalismul tău acolo în țara românească!

Dacă acei ofițer care reprezintă la acea întrunire autoritatea oficială nu s'ar fi ostenit atâta de drăcește la închiderea sindicatelor, ci ar fi pus mâna pe *ala* care a strigat „trăiască Racovski“ ar fi rămas cam mofus, pentru că ar fi constatat îndată că nu este altul decât tot unul din acia cari reprezintă acolo o altă autoritate — poliția provocatoare, numai că unul eră acolo ca să provoace iar el ca să înfasce.

Acuma, pentru că l-a lăsat pe *ala* și s'a legat de altele ar fi două motive: ori că n'a fost în stare să-l prindă ori că n'a vrut. Și dacă n'a făcut-o, indiferent că a vrut ori n'a vrut, (avea datoria de a o face) atunci pentru el ne mai

rupe el într-o muncă de nimicire cu o mișcare muncitorească, când n'ar merita altă decât să i-se rupă sabia pe genunchi, să-i radă galoanele și să-l trimească la o muncă mai folositoare, de care ar fi apt? De ce mai încenează el daraveri în țară, în care el nu joacă decât rolul purecului năzdrăvan?

O! nu! Nu suntem noi așa de teribili față de doi inși. Nici el, și nici *ăla* care a strigat nu înțeleg șgâțelile de șfoară după care joacă. Asta e opera isteată a capacităților unui partid ce guvernează o țară. E opera guvernului liberal, a cărui politică e în antagonism cu politica muncitorimeii — politică ce stă în fața unui *memento*.

Și bietul guverner liberal să se salveze dintr'un naufragiu sigur se agăță de aceste mijloace de cum s'ar agăță de un păr ori de ascușul briciului, cu riscul chiar de a-și tăia degetele înainte de a se scufunda.

El bine! noi suntem convinși că naufragiu va veni și va înghiți pe cei cu cărna șubredă. Și mai știm că muncitorimea din România va eși din această înscenare cu fruntea ridicată, cu puteri mai oțelite. O știm aceasta din trecutul ei atât de încercat în înscenări de tipul acesta. De aceea îi zicem: Înaintel! Nu vă lăsați față de acești panglicari liberali! Sunteți la voi, și nu la ei acasă! *G.*

Impotriva colportorilor de știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca infractori: Acci cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colportă, comentă, în orice chip, știri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română. 2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei. Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, cau tradă, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de războiu.

Naționaliștii gheșeftari și muncitorii din Ocna-Murășului.

— O descoperire necesară. —

Ne-am ocupat într'un articol din „Adevărul” cu situația muncitorilor din Ocna-Murășului și reacțiunea pretorelui (fost protopop) Roșca și în urma acestui articol starea muncitorilor nu s'a îmbunătățit, ba au fost persecutați mai rău și plânsorile veneau una după alta, dar ne rugam să nu mai scriem că toată furia celor biciuiți se desvăluie asupra lor. N'am mai scris. Dar ne-am dus și am făcut ordine între muncitori și vulpile ce s'au amestecat în afacerile lor interne ca să-i desbine și desorganizeze. În urma acestora au venit o șiroaie de desmințiri și spălăciuni în foile burgheze și numai lipsa de spațiu ne-a împiedecat a reveni asupra lor. Acum deși chestia e cam veche, totuși nu o putem trece cu vederea fără a dovedi care este interesul național al acelora ce-și bat pieptul cu pumnul că lucrează pentru neam și patrie: Că ei înțeleg prin „patrie” clasa intelectual-capitalistă, iar prin „neam” propriul lor buzunar.

Dr. Iuliu Morar, avocat și comisar provizor încredințat și cu alimentarea în Ocna-Murășului a fost primul vulpoi, care a semănat zizanii între muncitori dezbinându-i, în loc să și facă datoria cu care a fost însărcinat a făcut afaceri ce put a pungășie cu soda și alte articole. A cumpărat kilogramul de sodă cu 1 cor. și 50 fil. și l-a vândut cu 20—30 coroane la alți gheșeftari cari au transportat-o în România veche unde au vândut-o cu 50 Lei klg. Adecă el a cumpărat vagonul de sodă cu 15.000 cor. și l-a vândut cu 200 până 300 de mii coroane, deci la 180 vagoane, câte a vândut după spusele sale, a câștigat aproximativ 35 până la 50 milioane coroane. La această afacere națională a avut trebuință de oameni și a corupt pe 20 muncitori mineri, pe cari i-a scos din lucru și le-a dat posturi de „controlori” unde nu trebuiau să facă nimic.

Prin acești muncitori cumpărați, cari și-au uitat de datoria lor de clasă și de solidaritatea colegială, Morar a încercat să câștige pe partea sa pe toți muncitorii și astfel mărindu-și par-

tida să devie stăpân pe întreaga situație din Ocna-Murășului, ca să-și poată continua afacerile de îmbogățire neconturbat de nimeni. Pentru că pe primpretorul Roșca l-a câștigat de partea sa ungându-l și pe el pe degete. Dar cei 800 de muncitori mineri nu s'au lăsat cumpărați de oamenii lui Morar și astfel au început prigonirile cu dulumul. În primul rând bărbații de încredere au fost destituiți de dl Morar, iar care îndrăznește să spună că el este ales de muncitori, pe care-i reprezintă, și numai ei au dreptul să-i detragă mandatul, a fost dus la jandarmerie și bătut. Muncitorilor nu li s'a mai permis să se întrunească. Localul le a fost închis și steagul roșu confiscat din ordinul dl-ului primpretor. Iar pe tovarășul Maer, pe care l-am trimis în trei rânduri din centru cu legitimația dela comandamentul militar ca să facă ordine între muncitori, în toate trei ocaziile l-au arestat și împiedecat de a conveni cu muncitorii. Pentru că se temeau că se descopere panama.

Forurile oficiale totuși au aflat de panama și au destituit pe dl Morar din funcția sa, numindu-l de asesor de tablă la Cluj, adecă judecător la curtea de apel. (Auziți oameni în ale cui mâni cad apelurile voastre dacă nu sunteți mulțumiți cu judecata tribunalului sau cartea cu jurați?)

Dar muncitorii tot n'au scăpat cu totul de el. El vine din când în când și dă băutura oamenilor și bagă zizanii între muncitori căutând să-i desbine iar. Poate da din cele 35 de milioane cor. ce le-a încasat. Ba merge mai departe. Scoate din închisoare pe vinovați și bagă pe cei nevinovați dacă vrea, că poate tot ce vrea să facă. De pildă 5 oameni de ai lui au fost prinși cu arme puști, patroane și revolvere pe care nu le-au predat când s'a publicat ordonanța pentru predarea armelor și au fost arestați. El i-a eliberat cu toate că ordonanța prevede închisoare dela 6 luni până la 2 ani și amendă dela 500 până la 10.000 cor. Iar complicele lor primpretorul Roșca a acuzat pe Traian Fodor, că este cauza că cei cinci oameni au fost arestați. Iar tov. Nicolae Nicoară a fost arestat cu motivul că ar fi furat o curea dela mașină cu toate că el fiind în cancelarie nici n'a umblat pe la mașină și cureaua s'a găsit la un copil. Arestarea lui s'a

Partidul socialist.

Secția franceză a Internaționalei muncitorești.

II.

Revoluțiunea socială.

Mai hotărât decât oricând, cu convingerea încă întărită prin teribilele lecții de suferință, partidul socialist declară așadar, că scopul final al acțiunii sale e revoluția socială.

Revoluția socială nu înseamnă nici mai mult, nici mai puțin, ca introducerea regimului colectivist a producției, a schimbului și a consumării în local regimului economic actual, întemeiat pe proprietatea privată capitalistă, care corespunde unei perioade trecute a istoriei.

Democrația, adecă egalitatea drepturilor și datorințelor între cetățeni nu va fi pe deplin realizată, nici din punctul de vedere politic, decât după ce Revoluția socială, terminând opera revoluției franceze, va fi șters privilegiile ereditare a proprietății și servitutele ereditare a muncii.

Viitorul singur va arăta în ce fel va trebui să se producă această transformare, care însăși e revoluția: prin transmiterea puterii legale, sub presiunea sufragiului universal ori prin o mișcare pe față a proletariatului organizat.

Partidul socialist nu confundă revoluția cu violența. Nu nesocotește că prin conținut nu prin forma lor au faptele ori nu au valoare revoluționară. Fiind partidul frățietății omenesti, dirijând toată acțiunea sa spre prosperarea și bunăstarea universală, dorește fierbinte ca biruința sa să se împlinească în liniște și organizare metodică. Dar proletariatul nu poate renunța, pentru câștigarea puterii politice, la nici un mijloc de luptă și forma revoluției sale va depinde de urma urmelor de circumstanțe, îndeosebi de natura rezistenței, care va fi opusă străduinței sale de eliberare.

Partidul mai departe nu nesocotește că revoluția socială n'are siguranța de a reuși decât

dacă se întâmplă la ora sa istorică, adecă în momentul când va fi coaptă în spirite și lucruri. Realizarea noii rândului, pe care o înțelege proletariatul organizat, în mod firesc va depinde de gradul dezvoltării instituțiilor proletare, cari formează embrioanele organice a regimului socialist. El întotdeauna a reținut muncitorii dela mișcări premature și manifestări impulsive. Dar, întocmai cum nu e stăpân pe formă, nu e nici stăpân pe moment. Partidul socialist nu s'ar putea retrage dela nici un prilej ci l-ar oferi însăși greșelile burgheziei. De altă parte revoluția socială e speranța popoarelor care sufer. Acci, în cari proletariatul și-a pus nădejdea nu se pot expune să înșele această nădejde.

Oricare va fi forma în care revoluția se va întâmplă, preluarea puterii de către proletariat va fi probabil urmată de o perioadă de dictatură.

Istoria împede ne arată sensul acestei formule, de care polemicele reacționare fac abuz nerușinat. Ea nu dă dovada hotărâtoare, că un guvern nou — politic ori social — nicidecum nu se poate potrivi, pentru a fonda o nouă legalitate, — cadrelor legale a regimului pe care l înlocuiește. Revoluțiile din veacul al 19-lea au reușit ori nu prin faptul, că au observat ori nesocotit acest principiu. Această tranziție dela ordinea stearsă la ordinea nouă constituie dictatura proletariatului.

Ordinea nouă concepută de proletariat va fi stabilită de o clasă, dar în interesul și pentru binele tuturor oamenilor. Intocmai ca legalitatea cea nouă pe care o pregătește și premerge, dictatura nepersonală a proletariatului se exercită în numele și în interesul întregii omenimi.

Durata acestei perioade transitorii trebuie să fie atât de scurtă, cât vor permite circumstanțele. Totuș va varia după starea producției economice, gradul de pregătire și organizare a proletariatului, natura și intensitatea rezistenței.

Puterea dictatorială trebuie exercitată, în timpul acestei perioade, de către proletariatul organizat politic și economic.

Credincios în privința aceasta tradiționalele sale tactice partidul socialist amintește, că organele politice și economice constituite de clasa muncitoare trebuie să formeze — în mod normal — cadrele pe cari odihnește acțiunea.

Experiențele din Rusia și Germania și dificultățile care trebuie să le învingă, arată dar care sunt condițiunile cele mai favorabile succesului revoluției: unire strânsă a partidului socialist internațional; unire strânsă în sânul organizațiilor politice și economice a proletariatului; abundență materială, îndeosebi care ating stocurile materiilor de prima necesitate și alimentare, utensilii și mijloace de transport; dezvoltarea instituțiilor proprii a proletariatului; preexistența la fiecare națiune a instituțiilor și tradițiilor de caracter democratic.

Proletarii lucră deci pentru revoluția lor — singurul preț, care poate răsplăti demn sacrificiile consimțite și mizeriile suportate aproape 5 ani — când ei înmulțesc forța de organizare și puterea politică a partidului socialist.

Partidul lucrează pentru revoluție, când el luptă pentru bunăstarea muncitorilor, pentru demnitatea lor morală, pentru creșterea valorii lor profesionale, când el caută să însuflească un spirit democratic instituțiilor și vieții publice, când se silește să reconstituie bogăția și să mărească capacitatea de-a produce a națiunii.

Intr'un timp când mișcarea lucrurilor e încă atât de nesigură și atât de repentină, nime nu poate proclama când va suna ora proletariatului.

Dar, ori e aproape, ori e departe, aceeași acțiune pozitivă i se impune: a se organiza, a-și păstra statornic credința în destinul său, a împinge întru cât se poate societatea actuală în sensul și în direcția societății viitoare. Moștenitor precum știm al lumii capitaliste, a cărei bogăție e strânsă din munca îngrămadită de generații, socialismul are, încă de acum, datoria de a-și păstra și pregăti moștenirea.

făcut 7 săptămâni după ce s'a aflat cureaua. A fost deținut în Adud 17 zile și a fost pus în libertate în urma intervenției unui avocat străin, care l'a costat 500 coroane. Astea toate numai din ură, că nu să lasă corupt de banda lui Morar.

Muncitorii de acolo pretind, că dacă gheșef-tarul Morar nu poate fi tras la răspundere pentru faptele sale cel puțin să fie împiedecat de a se amesteca și acum în afacerile lor interne. Iar persecuția celor cinstiți să înceteze, că e rușine, ce dracul!

Constantin Pleșa

Ni s'a rărit pădurea. Unul din cei mai puternici și mai mândri stejari a căzut. L'a răsturnat boala care nu iartă.

Înțeleg pe tovarășul *Constantin Pleșa*, miner, care s'a stins din viață la 4 Iunie, în vârstă de 52 ani. Prin el a eșit din rândurile noastre, ale minerilor organizați, unul din cei mai vrednici și mai harnici tovarăși dela minele de aur din Criștior și jur.

Constantin Pleșa a fost un adevărat stejar.

Înainte cu zece ani când a înțeles ce va să zică organizația muncitorească a intrat cu trup și suflet pentru înjghebură organizației minerilor noștri. Și cu trup și suflet a lucrat de atunci încoace pentru întărirea ei.

Cât nu s'a jertfit el pentru a o pune în picioare! Câte greutateți n'a trebuit să înlăture!

La început s'a lovit de nepăsarea și nepri-ceperea colegilor săi. Ei nu l-au înțeles la început. Ei nu știau că numai prin o organizare a lor se pot scăpa de năcazurile și greutatețile ce le apăsau umerii.

Dar lucrul bun tot își face drum, fie cât de târziu. Și așa și stăruințele și îndemnul tovarășului Pleșa au început a prinde rădăcini. Tot mai tare creștea numărul tovarășilor organizați.

Sămânța organizației, aruncată cu pricepere de tovarășul Pleșa între noi minerii de pe aici a încolțit, a crescut și azi o vedem înflorită.

Organizația din Criștior numără azi peste 2000 membri. Sub scutul ei tovarășii și au putut îmbunătăți traiul. Prin organizație ni s'au deschis ochii și luminat mintea, ca să înțelegem, că suntem oameni și nu unelte oarbe în mâinile unora, cari vreau să ne despoaie.

Dar când organizația noastră din Criștior am văzut o înflorită, atunci tovarășul Pleșa s'a lovit de o altă greutate. Direcțiunea minelor n'a văzut cu ochi buni organizația noastră. A încercat s'o nimicească (strice). Direcția a dat afară din lucru pe tovarășul Pleșa. O fi crezut că lovind în Pleșa, acesta se va lăsa de organizație. Iar organizația fără el se va nimici (strică). Direcția o fi crezut că va băga frică în tovarăși.

S'a înșeliat însă.

Nu s'a înfricat nici tovarășul Pleșa și nici ceilalți tovarăși. Toți am simțit că organizația trebuie susținută cu orice preț, altcum ajungem larăși în jugul iobăgiei.

Tovarășul Pleșa a lucrat mai departe pentru organizație, ajutat de noi ceilalți. Și a lucrat și acum, în vremea din urmă, când pe fața lui de adevărat moț se vedeau urmele unei boale grele.

O boală îl prinsese în ghiarale ei nimicitoare și-l chinuia mereu. L-a chinuit boala câteva luni în pat, până ce i-a închis ochii pentru totdeauna. Și dragostea pentru organizația lui — așa îi zicea el — l'a stăpânit până în clipele din urmă ale vieții sale. Când n'a mai putut lucra cu mâna lui, spunea din pat cu graiul ficei sale Maria, ca să lucreze ea.

La casa lui trăgeam cu toții, când era vorba de un stat. El pe toți ne primia și ne sfătuia cu drag.

Tov. Pleșa mergea ca delegat la congrese, la conferințe și astfel era cunoscut și afară din Criștior.

Când ne gândim la el vedem ce poate face un om cu convingere, cu dor de muncă, cu dor de jertfă pentru o cauză măreață.

Numele tov. Pleșa va rămânea neșters între noi. Istoria organizației noastre îi va pomeni numele cu mândrie, ca pildă de îndemn pentru alții.

Înmormântarea i s'a făcut în 7 Iunie. În rânduri triste mergeam noi tovarășii în urma coșciugului, dându-i ultima cinste. Tovarășul Surdu, trimisul centralei dela Sibiu, a ținut la mormânt o vorbire mișcătoare, spunând cine a fost răposatul pentru noi. Iar noi am luat hotărârea să-i facem un grilaj (îngrăditură) de ter la mormânt. Memoria lui o păstrăm cu sfințenie. Odihnească în pace!

Minerul Ion.

Pentru „Adevărul“ zilnic.

Tovarășii! Cele mai importante chestiuni rămân nedebătute și necriticate în „Adevărul“. Multe nedreptăți ce se fac față de clasa muncitoare și față de țărănime nu pot fi biciuite pentru că nu avem o foaie zilnică. Multe evenimente se petrec în lumea mare și voi nu luați cunoștință de ele pentru că „Adevărul“ vostru apare numai odată pe săptămână și în format mic. Dacă voți să aveți o foaie puternică, care să biciuiască toate nedreptățile, să vă încunoștințeze de toate întâmplările din lume judecându-le cu vederi socialiste, *dacă voți să aveți un apărător față de prigonitorii voștri* subscrieți cu toții la împrumutul „Adevărului“. Agitați între colegii voștri ca să subscrie și ei la împrumut ca în timpul cel mai scurt să putem scoate foaia în fiecare zi și să fie un izvor de cultură al muncitorilor și un bun sfătător al celor neorientați. Muncitori, abonați, răspândiți și ajutați unica foaie a voastră „Adevărul“.

Emission de 3000 bonuri à 25 Lei.

Replătibile în doi ani cu 10% interese.

S'au mai făcut următoarele subscrieri la împrumutul „Adevărului“:

Tov. Valer Pop	40 bonuri	1000 Lei
„ Ioan Petringenar	20 „	500 „
„ Teodor Draia	11 „	275 „
„ Vasile Boldor	2 „	50 „
„ Mihail Nagy	1 „	25 „
Total		1850 Lei
Suma din urma		10325 „
Total		12175 Lei

A doua rezoluție

primită la Conferința Internațională din Amsterdam.

Conferința din Amsterdam, care reprezintă mișcarea muncitorească și socialistă a 26 de neamuri, declară că e hotărâtă să lupte împotriva unei păci care ar fi în contradicție cu cele 14 puncte ale lui Wilson, singura temelie ce-ar permite o armonie (bună înțelegere) durabilă între toate democrațiile libere și pacifice.

Conferința consideră că din cauza neliniștelor trezite prin hotărârile conferinței de pace, trebuie a se încredința comitetul său executiv (Branting, Henderson și Huysmans) și membrii comitetului său de acțiune (Benaudet, Longuet, Mac Donald și Stuart Banning) de a se intruni în permanență în Paris până la subscrierea preliminarilor păcii.

Conferința mai departe însărcinează pe delegații săi să ceară o întâlnire celor 4 șefi ai guvernelor, cari în deosebi au elaborat (făcut) textul preliminarilor.

În această întâlnire îndreptățită din motivul întârzierii și a întâmplărilor proaspete a conferinței păcii, reprezentanții Internaționalei vor înzista (stăru) asupra lipsei de a lucra într'acolo să se primească o deslegare potrivită hotărârilor conferinței muncitorești și socialiste din Berna și Amsterdam.

Conferința sperează că șefii guvernelor nu vor crede că trebuie să refuze rugarea acestei întruniri care are de scop să arete limpede că clasa muncitorească a lumii întregi vrea să ajute să se facă o pace dreaptă și trainică, că ea se interesează în mod activ de deslegările, cari sunt propuse în acest înțeles și că ea nu va primi decât pe acestea.

Conferința ar lăsa guvernelor răspunderea pentru nemulțumirea, care s'ar putea ivi după un astfel de refuz.

O sută de mii de lei nu se adună cu mâni curate.

Ibsen.

Să tem de fapte bune.

Muncitorii mineri din Criștior ne trimit spre publicare următorul articol pe care îl publicăm fără nici o schimbare.

La minele de aur dela Ruda 12 apostoli din Criștior și jur domnul șef al minelor când trebuie să stea la înțelegere cu comitetul muncitorilor din loc, pentru a se lua măsuri despre cerințele muncitorilor, atunci d-l șef *Sieber* (Oberinginer) se asigură cu jandarm, căci se teme de faptele bune ce le-a făcut pentru muncitori în timpul războiului și înainte de războiu, cu d-l Schaffarczik și Olasz împreună. Când înjurau pe muncitori îi întindeau și-i băteau, îi palmuiau fără să fie vinovați cu ceva și pe urmă le mai da și o pedeapsă (ștroff) în bani așa după cum domnilor le plăcea. Așa că muncitorii erau robi și acum în veacul al XXI-lea. Erau iobagi ca pe timpul iobăgiei. Și care a fost cauza de erau robi și trebuiau să poarte lanțurile și să îndure bătăile ce le căpătau dela domni șefi? Neștiința, neunirea, nu aveau putere de organizare, nu era frățietatea de care aveau lipsă spre a-și apăra interesele lor. Dar azi muncitorii și au venit la fire, au văzut că trebuie să se organizeze căci numai organizați, uniți având puterea a tuturor la oaltă își pot câștiga libertatea și se pot scăpa de roșia care îi apasă.

Și apoi astăzi, când muncitorii sunt organizați, și conștienți și au și aruncat roșia aceea și lucrurile merg altcum. Ceeace pe domni șefi și mai ales pe d-l Sieber mult îl doare, că nu se mai poate folosi de bătăi și pușcărie, că dacă ar încerca s'o facă mai iute ar ajunge dânsul în ea, însă acum se teme de pielea lui după faptele cele bune ce le-a făcut. Și ca să fie asigurată își aduce jandarmi, precum s'a întâmplat în 24 Maiu 1919 când comitetul grupei din loc a invitat direcțiunea la o ședință comună spre a se lua măsuri asupra sistărei minelor, ceeace voiește direcțiunea s'o facă precum și alte lucruri. Însă totuș când au sosit jandarmii i-a fost rușine să-i oprească înaintea biroului, și le-au spus să meargă la consum că pentru consum i-au chemat. Pe când/consumul se închide în fiecare zi la 4 ore și aceasta era la 5 ore, așa că la consum nu era lipsă de ei. Dar poate fi liniștit d-l Sieber că muncitorii nu sunt călăi ca să dea cuiva în cap, că sunt cu mult mai conștienți decât să se folosească de fapte așa nedemne de cari se folosea d-l Sieber cu colegii lui Olasz și Schaffarczik. Dar dacă pe d-l Sieber îl doare că nu se mai poate folosi de barbaria aceea cu care era obișnuit, apoi poștească s'o facă cu luncării lor viteji din Germania, dar pe muncitori să-i lase 'n pace. Și dacă d-l Sieber crede de bine să se apere cu jandarmi s'o facă, nu-l oprește nimeni. Dar noi știm că și Tisza Pista a avut mai mulți jandarmi ca d-l Sieber și tot n'a avut destui. Și poate fi sigur căci cu cât se poartă mai rău cu muncitorii, cu atât își face lui mai rău, și cu cât ar încerca să sfărâme muncitorimea și organizarea cu atât să întărește mai mult.

Muncitorii nu se mai lasă bătuti, și duși de nas de un Sieber.

Minerii din Criștior.

Urmează 12 subscrieri ale muncitorilor.

Acei oameni sunt inteligenți cari văd în lucruri frumoase înțeles frumos. Pentru ei este speranță în viitor.

Acei cari văd în lucruri frumoase înțeles urât sunt stricați fără a fi și delicați.

Vieța sindicală.

Sindicatul funcționarilor comerciali și de birou din Brașov la 4 Iunie c. a ținut adunare generală exaordinară unde au elaborat un contract colectiv care conține mărirea salariului în proporție cu vechimea funcționarului, ajutoare pentru familie în proporție cu numărul copiilor, 8 ore de lucru (maximum), concediu pentru însănătoșare etc. care va fi prezentat societății patronilor spre primire.

Adunarea a mai hotărât ca fiecare membru al sindicatului să fie obligat a abona unul din ziarele partidului, „Adevărul“, „Erdélyi Munkás“, „Wahrheit“ sau „Igazság“.

ȘTIRI.

— **Congresul tipografilor în Sibiu.** Lucrătorii tipografi de pe teritoriile ungurene unite cu România s'au întrunit la Sibiu, în 8 și 9 Iunie a. c. într'un congres, în care s'au luat următoarele hotărâri: 1. Înființarea *uniunii tipografilor* cu sediul — până la votarea tuturor membrilor — în Sibiu, unde să-și înceapă activitatea cu datul de 10 Iunie 1919. 2. Alegerea a doi funcționari și a 9 membri în comitetul executiv, care se va întregi cu doi, aleși fiind din breslele înrudite (compactori, litografi, lucrători de fabrici de hârtie etc.). 3. Urcarea dării de rezistență — începând cu prima Sâmbătă a lunii Iulie 1919 — dela 1 la 2%, din care fond se vor acoperi toate speșele organizației libere. 4. Înființarea unui organ oficios al uniunii tipografilor, care să se tipărească în românește, ungurește și nemțește, cu apariția, deocamdată, de două ori la lună. 5. Primirea de membri în sindicat a lucrătorilor din breslele înrudite. 6. Cotizațiile săptămânale sunt următoarele: Societatea „mamă” 3 cor., sindicatul de breslă 50 fil., căminul breslei 4 fil., sanator 6 fil., fondul văduvelor de războiu 6 fil., fondul de binefacere 6 fil., organul oficios 20 fil., darea de rezistență 2% după întreg salariul. La această sumă se mai adaugă 20 fil. darea de partid politic.

— **Gazete tipărite cu sânge.** În tipografia Drotleff din Sibiu s'a întâmplat Duminică noaptea o nenorocire. Lucrătoarea Frida Schun a trebuit să lucreze toată noaptea la 3 mașini odată. Fiind obosită i a fost imposibil să îndeplinească o astfel de muncă și a cerut să i se dea ajutor și i s'a dat o fată fără multă experiență la mașină care a scăpat o hârtie între litere iar Frida Schun s'a grăbit să scoată hârtia ca să nu se strice tiparul, dar mașina i a apucat mâna între roatele dințate și i a strivito din cot. Nenorocita în durerile cele mai grozave a fost transportată la spital. Sărmana fată a plătit scump lacomia capitalistului, care n'a voit să pue la ficare mașină o fată. Iar lucrătoarelor să le dea o plată cinstită ca să merite a se învăța meseria, că sunt foarte multe femei, cari ar învăța și lucră dacă s'ar putea trăi din lucrul acela. Sărmani muncitori multe greșeli ale societății și ale capitalistilor le plătiți voi cu sănătatea și cu viața voastră! Deșteptați-vă și nu va fi tot așa!

— **Rația foamei.** Dintr'o știre ce o aduce „Muncitorul” din România, pe care cenzura a forfecat-o drăcește reese că în Dobrogea populația săracă se hrănește cu pâine din urzici, iar în Moldova și Muntenia populația de pe sate (cetiți bine: de pe sate) se stinge din cauza foamei. Iar d-l ministru Constantinescu să laudă că pe lângă rațiile (porții) de pâine strict necesare fiecăruia se mai împarte zilnic 150.000—200.000 de porții de pâine pe deasupra. Oare la cine ajung porțiile celor ce se hrănesc cu pâine de urzici ori a acelora cari mor de foame? Cine papă cele 150.000—200.000 de porții ce sunt date pe deasupra? Asta n'o spune d-l ministru.

— **Grevă la Căile ferate în București.** Lucrătorii C. F. R. dela atelierele Grivița și Nord au declarat grevă începând de Joia trecută. Lucrătorii cer respectarea zilei de 8 ore, plata indemnizației acordate lucrătorilor evacuați, deschiderea localului clubului și altele.

— **S'au schimbat vremurile — s'a schimbat și predica în biserică.** Din Uioara ne scrie un cetitor. Preotul Căpălneanu din Veresmort a schimbat cu totul predica la biserică. Până acum preamărea pe Franz Josef, pe regele Carol IV, pe Wilhelm II, pe Tizza Pișta și banda lui. Iar acum fiindcă aceste predici nu mai rentează se mărginește să injure pe socialisti și în special pe cei din Consiliul Dirigent numindu-i șarlatani, prorocindu-le că vor ajunge ca Vázsonyi. Ce asemănare găsește „sfînția sa” între Jumanca și Vázsonyi nici el n'ar fi în stare să ne-o spună. Până atunci i-o spunem noi să mai lase politica la oparte că dă'n gropi. Și să bage de seamă că credincioșii din Veresmort nu de ala îl plătesc să laude pe împărați și să injure pe prietenii poporului, că s'o pomeni dat afară din biserică. Un credincios care începe a vedea.

— **Înteruperea tratatelor cu Ungaria.** „Wiener Zeitung” scrie că misiunea Antantei a întrerupt tratativele cu comuniștii maghiari. Printre tratative principale clauză eră ca guvernul comunist să predea guvernarea. Rezultatele de până acum au fost trimise la Paris. Kuhn Béla și tovarășii lui nu sunt dispuși de a preda guvernarea din mână.

— **Răsplată națională.** Cetim în „Renașterea Română”: Învățătorul Ioan Bota din Cetea, lângă Aiba Iulia, care zeci de ani a fost cel mai neînfrânt luptător național, suferind multe năcazuri dela stăpânirea maghiară și care a îmbogățit literatura noastră cu vre o 14—15 scrieri, acuma după ce a scăpat din internarea dela Sopron, și după ce soția sa și-a contras moartea din temnițele Clujului, — a fost escortat și de români la Sibiu, fără să se știe de ce? Se vede că cei ce-l denunțau mereu la unguri, ajungând iar în slujbă își răzbuună și acuma asupra dânsului. Aceasta este răsplata pentru un om, care a muncit și a suferit pentru cauza românească, zeci de ani de-a rândul, cu perichitarea vieții? Desigur că a avut îndrăzneala să protesteze în contra vreunei nedreptăți căci așa se răsplătește munca celor cinstiți dacă cer dreptate, iar gheșeftarii lingusitori ajung la posturi bune. (Vezi articolul din Ocna Mureșului din pag. 2).

— **Altruismul lui Wilson.** Wilson a ridicat energic cuvântul în contra propunerii ca America să aibă protectoratul asupra Constantinopolului. America nu vrea niciun câștig din războiu pentru aceea nu vrea protectoratul asupra nici unui teritoriu turcesc. Propune ca protectoratul să i se dea altui Stat, dar mai bine congresului.

— **Viitoarele graniți ale Ungariei.** La Conferința de pace comisia de cinci a discutat frontierele Ungariei. S'au ascultat președintele consiliilor române și ceho-slovace și Benes. Kuhn s'a declarat gata de a încetă ostilitățile dar sub condiții cari vor fi examinate de cei patru. Comisia de cinci s'a întrunit Miercuri. Au luat parte Jules Cambon, Tardieu, Brătianu, Mișu, Kramarz, Benes pentru a stabili frontierele Ungariei. „Îndreptarea” scrie: Linia de graniță ce ni s'a fixat în Ardeal și Banat atinge numai într'un punct, la Dobrișin, tratatul nostru dela 1916. Gurile Murășului rămân ungrilor. Sârbli pretind Banatul cu Timișoara și Biserica Albă.

— **Banote false de 25 coroane.** Dela Banca Austro-Ungară. În circulațiune s'au ivit bancnote de câte 25 coroane, cari nu sunt emise de Banca Austro-Ungară, falsificate, pe cari banca Austro-Ungară nu le primește nici ca plăți nici pentru schimb. Se atrage atențiunea publicului să nu primească astfel de bancnote. Bancnotele false de 25 coroane se pot recunoaște din următoarele semne: cifrele seriei și ale numerilor sunt de un caracter mai mare pe falsificate decât pe bancnotele veritabile; al doilea: designarea seriei prin numeri de patru cifre poartă la început cifra 3 pe falsificate, câtă vreme bancnotele veritabile au ca primă cifră din serie cifra 1, în sfârșit de pe dosul falsificatelor lipsește liniatura ondulată, care se găsește pe bancnotele veritabile.

— **Războiul ceho-maghiar.** Din Praga se anunță că guvernul Ceho-slovac a declarat oficial războiu guvernului comunist din Budapesta. O simplă formalitate. Sângele se vărsa și fără asta din abundență. Capitalismule, capitalismule, mult mai necăjești omenirea?

— **Lupte între bolșevici și poliție.** În Cleveland (America) cu ocazia zilei de 1 Maiu au avut loc ciocniri sângeroase între poliști și bolșevici. După cum scrie „Românul” din America a fost o zi „roșie” pentru toate orașele din America. La întrunirile de acolo au fost 40 de răniți și un mort. Pierderile au fost cam egale în ambele tabere. În orașul Boston de asemenea au fost ciocniri unde a fost ucis un polițist și câțiva răpiți. În New-York deși au fost lupte în mai multe părți, totuși victimele sunt mai neînsemnate. După cum se vede nici în America cea bogată lupta de clasă nu stagnează ci își urmează cursul ei ca și în bătrâna Europă. Numai că, fiind departe de noi, nu aflăm la timp de cele petrecute. Muncitorul despoiat de capitalist oriunde ar fi, el duce lupta grea pentru desrobirea clasei sale și această luptă fiind generală pe întreg globul pământesc trebuie să ducă la izbândă.

— **Cultura în China.** La Peking s'a constituit o societate de radio-telegrafie cu 17 milioane capital, din care jumătate aparținând companiei Marconi și jumătate guvernului chinez. Zidurile chinezești sunt dărâmate și cultura pătrunde sub diferite forme.

— **60 grade frig la o înălțime de 9000 metri.** Aviatorul francez căpitan Fonck s'a ridicat la 9000 metri, unde a dat de o temperatură de minus 60 grade, din care cauză motorul a suferit și el a trebuit să se coboare. Notând că în Franța acum este o căldură mijlocie de 20 grade, iar la 9000 metri înălțime 60 grade frig, putem deduce să jos e cald și sus e frig, chiar în direcția Soarelui. Deci razele numai atunci dau căldură când sunt în ciocnire cu un corp oarecare, și cu cât e mai mare corpul cu care se ciocnesc razele, cu atâta e mai mare căldura, indiferent de depărtarea relativă a Pământului dela Soare. Vasăzică credința că vara suntem aproape și iarna departe de Soare este spulberată și pentru laici.

Activitatea noastră.

Secțiunea locală a Partidului socialdemocrat aduce la cunoștința membrilor ei, că și-a aranjat și îmbogățit biblioteca cu o mulțime de opuri dintre cele mai valoroase, atât din literatura română, cât și din celelalte literaturi superioare europene. O bogăție din adevăratele perle ale civilizației se pune la dispoziția membrilor, pentru a-și putea înmulți cunoștințele, a se încuraja și însuși de binefacerile culturii.

Cărți se pot scoate Marția și Sâmbătă seara dela orele 7 până la 8 în redacția „Adevărul”. Totodată membrii cari împrumută cărți sunt rugați a respecta următorul regulament:

1. Odată se pot împrumută cel mult două exemplare.
2. Se împrumută pe o durată numal de două săptămâni. La cererea respectivului eventual se mai poate prelungi termenul cu o săptămână.
3. Cărțile să fie grijite cât numai se poate. Și în caz, că se pierd, respectivul e îndatorat a le plăti.

Sibiu, 15 Iunie 1919.

Zaharie Pop,
bibliotecar.

Ordin circular

cătră toate oficiile justițiale și administrative.

Să aduce la cunoștință, că locuințele acelor funcționari maghiari, cari nu au depus jurământul și cari părăsesc teritoriul României nu pot fi închiriate la nimeni fiind acele a se rezerva în prima linie pentru funcționarii noștri, cari să reîntorc din Ungaria și în a doua linie pentru funcționarii Consiliului Dirigent. Toate contractele de închiriere contraveniente acestui ordin, fie încheiate și înaintea ordinului de față sunt fără valoare.

Sibiu, la 12 Iunie 1919.

Dr. A. Lazar,
Șeful resortului de justiție.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI.

Tiparul tipografiei W. KRAFT, Sibiu, Str. Orezului 10.

Cenzurat de: Sublocot. P. eur.

Pânză de billiard prima calitate se poate căpăta la **Beloblawek în Sibiu, Strada Rosenanger 5.**

Aviz! Să aduce la cunoștință onor. public, că vagoanele necesare pentru încărcarea mărfurilor de mare și mică înălțime, trebuie cerute numai dela stațiunea în care se va încărcă marfa, totdeodată se vor depune la stație și scrisorile de trăsare relative la transporturile de imbarcare. Șeful serviciului comercial: 2-3 *Mallitza, director.*

Chinematograf modern de vânzare. Cu cele mai fine mașini de electricitate 600 metri sârmă de aramă, 6000 metri film, 150 lămpi de cele mai fine, se vinde din mână liberă. **Ioan Mohan, mecanic, fabrica de celuloze, Zernești.** 3-3

Dentistul Munteanu

15-26 Sibiu, Strada Cișcădiei Nr. 28

Consultații: orele 8—12 și 2—5.